

๖๐

เส้น ทาง

จอมปราชณ์ (๖๐)

บุคคลจงนั่งในท่ามกลางอากาศ ในท่ามกลางมหาสมุทร
เข้าไประหว่างซอกของภูเขาทั้งหลาย ก็ไม่พ้นประเทศคือ
แผ่นดินที่ความตายไม่พึงครอบงำผู้สถิตอยู่ ย่อมไม่มี

เส้นทางจอมปราษฎ์ (๑๐)

๕๒๖

การประพฤติปฏิบัติธรรมแสวงหาหนทางพระนิพพาน
มุ่งทำความบริสุทธิ์ให้บังเกิดขึ้นนั้นเป็นวัตถุประสงค์หลักของชีวิต
ถ้าหากชีวิตมนุษย์ขาดการทำความดี ขาดการสั่งสมบุญบารมี
เหมือนโลกที่ขาดแสงสว่างของดวงอาทิตย์ จิตใจไม่ได้รับสิ่งที่
อุดมชุ่มชื้น เป็นแสงทองของดวงใจ ย่อมจะมีแต่ความสับสน
มืดมนในการดำรงอยู่ เพราะฉะนั้นเราควรแสวงหาโอกาสทอง
เพื่อให้โอกาสแห่งธรรมได้เข้าไปสว่างไสวอยู่ในชีวิตของเรา จะ
ทำให้ตัวของเราได้รับสิ่งที่ดีตลอดไป เพราะการประพฤติปฏิบัติ
ธรรมด้วยการหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นหัวใจของการเกิดมา
สร้างบารมี

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“น อนตฺตลิกฺเข น สมฺมุตฺตมชฺเชน

น ปพฺพตานํ วิวรํ ปวิสุส

น วิชฺชเต โส ชคตฺตปฺปเทโส

ยตฺตภาจิตํ นปฺปสฺสเหยฺย มจฺจุ

บุคคลจงนั่งในท่ามกลางอากาศ ในท่ามกลาง
มหาสมุทร เข้าไประหว่างซอกของภูเขาทั้งหลาย ก็ไม่พ้น
ประเทศคือ แผ่นดินที่ความตายไม่พึงครอบงำผู้สถิตอยู่
ย่อมไม่มี”

เส้นทางจอมปราษฎ์ (๑๐)

๕๒๓

ความตายเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ปรารถนา แต่การจะหลบหลีกหนีมัจจุราชนั้น เป็นไปไม่ได้ เพราะว่าเรายังไปไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร ชั้นที่ ๕ คือสังขารร่างกายนี้ ยังตกอยู่ในกฎของไตรลักษณ์ ที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และไม่ใช่ว่าตัวคนที่แท้จริง ตัวของเราจริงๆ ต้องเป็นธรรมชั้นที่ ๕ ชั้นที่เป็นธาตุล้วนๆ เป็นธรรมล้วน ๆ ไม่มีสิ่งใดเจือปนเลย ทำให้พ้นจากความแก่ ความเจ็บ และความตาย เส้นทางของพระนิพพาน จึงเป็นเส้นทางที่เที่ยงแท้ถาวร เป็นอมตะ อันเป็นยอดปรารถนาของสรรพสัตว์ทั้งหลาย

แต่ในขณะที่เราดำรงชีวิตอยู่ในโลก ก็ต้องการที่จะปลอดภัยก็คือความตาย แม้เราหลีกเลี่ยงความตายไม่พ้นแล้วมีวิธีใดบ้างที่จะชะลอภพภพเหล่านั้นให้ยืดเวลาออกไปอีกหน่อย ให้เรามีโอกาสสร้างที่ดีไปนานๆ ไม่ให้ความตายมาบังเกิดก่อนวัยอันสมควร ความสงสัยอย่างนี้ พระยามิลินท์ได้ตรัสถามกับพระนาคเสนว่า *“ข้าแต่พระนาคเสน โยมมีความสงสัยในพระดำรัสของพระบรมศาสดาที่ตรัสไว้ว่า สัตว์ทั้งหลายจะหลีกเลี่ยงพ้นชอนตัว อยู่ในที่ต่างๆ ในโลก แม้ลืกลบลักเท่าใดก็ตาม ก็ไม่อาจพ้นจากเงื้อมมือพญามัจจุราชไปได้

*มิลินทปัญหา (ฉบับแปลโดย ปุ้ย แสงฉาย)

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑๐)

๕๒๘

แต่พระบรมศาสดาก็เคยมีพระดำรัสว่า หากบุคคลสวดพระปริตรจะพ้นจากบ่วงแห่งมัจจุราชได้ ถ้าโยมเชื่อพระดำรัสเดิมที่ว่า ไม่ว่าจะอยู่ในที่ใด ก็ไม่พ้นจากพญามัจจุราชก็ผิดนะซิ แม้จะเชื่อพระดำรัสที่ตรัสว่า บุคคลจะหลบหลีกหนีภัยไปอยู่ที่ไหนก็ตาม ก็ไม่สามารถพ้นจากความตาย ส่วนพระดำรัสที่ว่า บุคคลสวดพระปริตรจะพ้นจากบ่วงมัจจุราชได้ก็ผิดนะซิ พระคุณเจ้ามีความเห็นว่อย่างไรเล่า”

ท่านพระนาคเสนมีคำตอบในใจอยู่แล้ว เพราะท่านรู้แจ้งเห็นแจ้งแทงตลอดในธรรมทั้ง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ และเป็นพระอรหันต์อีกด้วย พวกเราอาจจะสงสัยว่า พระปริตรที่ว่ามานั้นเป็นอย่างไร ก็เป็นบทสวดเวลาพระภิกษุไปเจริญพระพุทธมนต์ ในงานมงคลตามวาระต่างๆ ขันธปริตรก็ขึ้นต้นว่า วิรูปกุเข หิ เม เมตตํ เมตตํ ที่เราเคยได้ยินกัน ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการแผ่เมตตาไปยังพญางูทั้ง ๔ ตระกูล เป็นบทสวดเพื่อให้พ้นภัยจากสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

พระนาคเสนอรหันต์เจ้า ได้วิไลชันหาให้ฟังว่า “มหาบพิตรบาทพระคาถาที่พระพุทธองค์ตรัสไว้นั้น เป็นความจริง เพราะสามารถป้องกันความตาย แก่ผู้ที่มีอายุพอจะสืบต่อไปได้ ส่วนพวกที่มีกรรมคloyกangกันอยู่ จะเจริญพระปริตรไม่ให้สิ้นอายุนั้นไม่ได้ แต่ก็อาจคloyกันพญามัจจุราชให้ช้าลง เพื่อให้อายุช่วย

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑๐)

๕๒๕

ยืนยาวขึ้นไปอีก ถ้าหากถึงคราวที่จะสิ้นอายุ จะห้ามมัจจุราช
อย่างไรก็คงไม่ฟัง เปรียบเหมือนต้นไม้ที่ตายแล้ว ไล่ช้างในเป็น
โพรงแห่งผาก แม้จะมีผู้ที่ต้องการจะให้ต้นไม้ขึ้นฟื้นคืนมา
เอน้ำมารดเป็นร้อยหม้อพันหม้อ ก็ไม่สามารถผลิดอกออกผล
ได้ฉันใด

บุคคลถึงคราวสิ้นอายุขัย ถึงจะมียาวิเศษ มีแพทย์ตั้งใจ
เยียวยารักษาเป็นอย่างดี ก็มีอาจมีอายุขัยยืนยาวสืบต่อไปได้
พระปริตรก็เหมือนกัน คนที่สิ้นอายุแล้วแม้จะสวดสรรเสริญ
พระปริตรมากมายสักปานใด ก็ไม่สามารถป้องกันชีวิตของคนที่มี
อายุสิ้น ให้มีชีวิตยืนยาวสืบต่อไป และพระปริตรเหล่านี้มีไว้
ป้องกันรักษาตอนที่ยังไม่มีถึงแก่กรรม และบุคคลที่ยังไม่สิ้นอายุ

เปรียบเหมือนชาวนา เมื่อต้นข้าวแก่จนสุกแล้ว ถึงจะ
วิดน้ำในนาขังเอามากมาย ต้นข้าวก็ไม่เจริญเติบโตต่อไปได้อีก
คงมีแต่จะร่วงโรยไป แต่ข้าวที่มีต้นอ่อนนั้น พอให้น้ำเลี้ยง ก็
เจริญเติบโต สีสันเขียวชอุ่มงดงาม ข้อนี้เป็นฉันใด คนที่มีอายุสิ้น
แล้วจะให้กินยา และสวดพระปริตรเท่าใดก็ไม่สามารถจะมีอายุ
ขัยสืบต่อไปได้ฉันนั้น แต่ผู้ที่มีอายุและวัยที่สามารถเจริญเติบโต
ต่อไปได้อีกนั้น หากเจ็บไข้ได้ป่วย ถ้าได้สวดพระปริตรหรือกิน
ยารักษาเพียงเล็กน้อยก็จะหายป่วย และดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้”

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑๐)

๕๓๐

พระยามิลินท์ได้ฟังคำวิไลสนาเช่นนั้น ก็ยังไม่คลายความสงสัย ได้โต้แย้งไปว่า “หากคนที่อายุชั้ยหมดสิ้นแล้ว จะเอายาให้กินก็ตาย สวดพระปริตรก็ไม่หาย ฉะนั้นทั้งยาและพระปริตรก็ไม่มีประโยชน์อะไรเลยซิ พระคุณเจ้า ใครป่วยก็ป่วยไป ใครถึงคราวตายก็ต้องตาย ยาหรือพระปริตรหาช่วยชีวิตใครได้ไม่” พระนาคนเสนท่านก็เลยถามท่านองชวณคุยว่า “แล้วมหาบพิตรเคยเห็นคนที่เป็นโรคแล้วหายด้วยการทานยาหรือไม่” พระราชาทรงตอบว่า “เคยเห็นมาหลายร้อยคน”

พระเถระจึงถามต่อว่า “ถ้าอย่างนั้น คำที่มหาบพิตรบอกว่า ยาไม่มีประโยชน์ ก็ผิดไปนะซิ ดูก่อนมหาบพิตร เคยได้ยินได้ฟังมาหรือไม่ว่า คนที่สวดพระปริตรแล้วด้วยอานุภาพนั้น โรคภัยไข้เจ็บและอันตรายทั้งหลายสงบหายไป เสื่อมคลายไปด้วยอานุภาพของพระปริตรที่สวดนั้น และเคยได้ยินหรือไม่ว่า คนถูกงูกัดแล้วหมองูมาช่วยขจัดพิษร้ายนั้นได้”

พระยามิลินท์ก็ตอบว่า “เรื่องที่พระคุณเจ้าเล่านั้น เป็นคำเก่าๆ ที่เล่ากันมาจนทุกวันนี้ ซึ่งก็ได้ยินอยู่บ้าง” พระนาคนเสนจึงพูดว่า “นั่นแสดงว่า ทั้งยาและพระปริตรก็ต้องมีประโยชน์อย่างแน่นอน ดูกรมมหาบพิตร พระปริตรนี้รักษาเป็นบางพวก ไม่รักษาเป็นบางพวก เหมือนยาสามารถรักษาคนไข้บางพวก บางพวกจะใช้ยาได้อย่างไรก็รักษาไม่หายเหมือนอาหารที่ใช้บริโภค

เส้นทางจอมปราษฎ์ (๑๐)

๕๓๑

ไม่ได้รักษาชีวิตของสัตว์ไว้ทั้งหมด เพราะบางพวกกินอาหาร
เกินขนาด เตโชธาตุมีอาจเผาผลาญก็แน่นจนเสียดถึงแก่ความตาย

โภชนาหารจะรักษาชีวิตสัตว์ไม่ได้ มีเหตุอยู่ ๒ ประการ
คือบริโภคอาหารมากเกินไป และก็ธาตุไฟหย่อนไม่อาจย่อยได้
โภชนาหารเป็นของเลี้ยงชีวิตสัตว์ แต่เพราะสัตว์ไม่รู้จักบริโภค
ให้พอสมควร และไม่รู้จักผ่อนผันให้เหมาะสมแก่กำลังของตน
จึงกลายเป็นเครื่องขจัดชีวิตของตัวเอง”

จากนั้นพระนาคเสนเถระเจ้า ก็สรุปว่า “มหาบพิตร พระ-
ปริตรก็เช่นเดียวกัน จะช่วยไม่ได้ด้วยเหตุ ๓ ประการด้วยกัน คือ
๑.เป็นกัมมวารณ กรรมหนักมาปิดกั้นไว้ ๒.เป็นกิเลสวารณ
กิเลสเกิดขึ้นมาในใจ เหมือนพญานกยูง ใจมัวหมองเพราะกาม-
ราคะบังเกิดขึ้น ทำให้พระปริตรไม่เกิดอานุภาพ และ ๓.คนที่
สวดพระปริตรเพียงแค่ท่องบ่นด้วยปาก แต่ไม่ได้มีจิตเลื่อมใส
ศรัทธา จิตไม่เป็นเอกัคคตา ไม่หยุดไม่นิ่งพอ

มหาบพิตร พระปริตรนี้เป็นเครื่องป้องกันรักษาบุคคล
ได้จริง แต่เพราะบุคคลมีความผิดติดตัวมาอยู่ จึงไม่สามารถ
รักษาได้ เหมือนมารดาเลี้ยงดูบุตร ทนเหนื่อยยากลำบากกว่า
จะเลี้ยงจนโตได้ แต่พอโตขึ้น ไม่รู้ผิดชอบชั่วดี ไปทำความผิด
ใหญ่หลวง ถูกลงโทษตามกฎหมาย แม้มารดาจะรักลูกสักปานใด

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑๐)

๕๓๒

เผ้าคอยดูแลห่วงใยรักษามาตลอด เมื่อเป็นอย่างนั้น ก็ไม่สามารถรักษาบุตรไว้ได้ฉันใด พระปรีตรก็เป็นอย่างนั้น เป็นเครื่องป้องกันรักษาบุคคลได้ แต่ป้องกันไม่ได้ ก็เพราะผู้นั้นมีความผิด”

คำวิไลของพระเถระจอมปราชญ์ ทำให้เราได้อ่านภาพของการสวดพระปรีตร สวดมนต์สรรเสริญคุณของพระรัตนตรัยมากยิ่งขึ้น ก็ให้รับรู้ไว้ว่าอ่านภาพของพระรัตนตรัยไม่มีประมาณ ถ้าเราหมั่นสวดสรรเสริญด้วยจิตเลื่อมใสกันจริงๆ สวดมนต์ไปใจหยุดนิ่งไปด้วย อ่านภาพนั้นก็ยิ่งทับทวี ท่านจะช่วยปกป้องรักษาเราได้จริงๆ อัคคีภัย โจรภัย อุทกภัย ภัยร้ายทุกชนิด เขี้ยวเงา หมอเสน่ห์ เล่ห์กล มนต์คาถา เจ้าทรง ผีสิง มนต์ดำทั้งหลายไม่มากล้ากรายเราเลย เพราะฉะนั้นให้ทำบ้านของเราเป็นอริยสถาน ด้วยการเปิดเป็นบ้านกัลยาณมิตร ที่มีเสียงสวดมนต์สรรเสริญพระรัตนตรัย ให้มนุษย์และเหล่าเทวาได้อนุโมทนากัน เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว ก็ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม สวดมนต์ทำวัตรกันทุกๆ วัน อย่าให้ขาด อาณิสสส์นี้จะได้ปกป้องคุ้มครองทุกๆ คน

